

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELŐLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET ♦ ♦ SZERKESZTI: UNGER EMIL DR

:: :: Kéziratok és szakkérdések :: ::
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetések az
Országos Halászati Egyesület
(Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11
:: :: II. emelet 213.) fogad el. :: ::

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

M. Kir. Halélettani és Szenny-
vitalisztító Kísérleti Állomás

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: {
Egész évre 12 pengő.
Fél évre 6 pengő.
Külföldre egész évre 16 pengő.

Állami alkalmazottaknak 50%-os kedvezmény jár.

HALÁSZAT — (FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI
Organ des Ungarischen Landes Fischerei Vereins Budapest.

:: :: Verantwortlicher Redakteur: :: ::
Dr. EMIL UNGER.

:: Administration: Ungarischer
Landes Fischerei Verein,
BUDAPEST, V.,
:: :: Kossuth Lajos-tér 11. II. 213. :: ::

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
suchsstation für Fischerei-
biologie und Abwässerbe-
seitigung, Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

TARTALOM: A tógazdaságok terméseredményeit létrehozó tényezők hatásáról. *Répassy Miklós.* — Jégi halászat a Balatonon. *Lukács Károly dr.* — Hozzászólás a harcsa legkisebb méretének megszabása és a fenékhorgászás eltiltása kérdéséhez. *Heincz Frigyes.* — Külföldi lapszemle. — Társulatok—Egyesületek. — Újdonságok—Vegyések. — Árjegyzések—Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Über die Wirkung der Produktionsfaktoren der Erträge in den Teichwirtschaften. — Balatonseefischerei unter dem Eis. — Zur Frage der Einführung eines Mindestmasses für den Wels und zum Vorschlag des Grundan-
gelverbotés. — Gesellschaften und Vereine. — Auslandschau. — Vermischte Mitteilungen. — Fischpreise.— Annoncen.

A tógazdaságok terméseredményeit létrehozó tényezők hatásáról.

Írta: *Répassy Miklós.*

A tógazdasági termelés természettudományos alapjai még igen újkeletűek. Igaz, hogy ismerjük egyik európai hírű nagy tógazdaságnak 500 éves okmányolt történetét (J. Sušta: Fünf Jahrhunderte der Teichwirtschaft zu Wittingau, Stettin), de az a munka, ami ott folyt, tisztára tapasztalati alapokra támaszkodott. Hiszen éppen a wittingauai uradalom nagynevű igazgatója volt az, aki először kezdte kutatni, mit is eszik tulajdonképpen az a ponty, amelyet 500 év óta tenyésztnek? Az idevonatkozó kutatásairól szóló első műve 1885-ben jelent meg, tehát még nem is egészen 50 éve. Ezzel a munkájával megmutatta, hogy melyik utat kell követnünk, ha okszerűen akarunk gazdálkodni. De talán minden zsenialitása mellett sem sejtette, hogy egyúttal a tudósok, kutatók figyelmét micsoda külön, eddig ismeretlen világra irányította: a *vizek életére!*

Egészen új tudományág keletkezett azóta a vizek életének tanulmányozására. Napról-napra tágul ismereteink köre ezen a téren is, de itt is csak úgy vagyunk, mint a természet titkainak bármilyen irányú fűrkészésénél: mennél előbbre hatolunk, annál többnek mutatkozik a még ismeretlen. Minden új felfedezés száz új megoldandó feladatot vet fel. Vagyis bármennyire haladunk is előre, minden igazi szakember előtt nyilvánvaló, hogy

sokkal több még az, amit nem tudunk, mint az, amit már megismertünk.

A *gyakorlati* tógazdáknak természetesen figyelemmel kell kísérniük ezt a tudományos, mondjuk az ő nézőpontjukból: *elméleti* munkát, hacsak tévutakra nem akarnak vetődni. Persze a gyakorlati emberekben mindig nagy a hajlandóság az empirizmusra, s a maguk szűkebb működési körében, vagy rövidebb időközökben tapasztaltakat sokan szívesen ruházzák fel általános érvénnyel. Innen magyarázható a sok *szakértő*, aki egy-kettőre teljesen szilárd alapon érzi magát s adja le csalhatatlan ítéletét oly esetekben, amelyekben a lelkiismeretes, tapasztalatokban hosszú időt eltöltött ember csak a legnagyobb óvatossággal mer nyilatkozni.

A tógazdaság mint östermelés, a mezőgazdasághoz áll legközelebb. Hiszen a termelés tényezői, amint ma már tudjuk, mindkettőnél azonosak. Csak hogy a tógazdaság több tekintetben hátrányban van a mezőgazdasággal szemben. Először is a mezőgazdaságnál a termés fejlődése magyarárnál szólva: szemmellátható. A tógazdaságnál nem látunk be a vízbe, hanem úgy kell különleges módszerekkel tájékozódunk, mi is megy ott végbe. Hogy ez a tájékozódás sohasem lehet olyan, mint a közvetlenül szemünk előtt végbemenő mezőgazdasági folyamatoknál, az nyilvánvaló.

Egy másik különbség az, hogy a mezőgazdaságban a növénytermelés és az állattenyésztés s ezzel kapcsolatban a hizlalás meglehetősen, sőt teljesen külön-

válí, s mint külön működési ág kísérhető figyelemmel. A tógazdaságnál ezek a dolgok összekeverednek. A vízben végbemenő legalsóbbrendű, legegyszerűbb anyagcserétől kezdve a haltáplálék fejlődéséig, s onnét a piacra nevelt halig, minden egyfolytában megy. Itt bizony a folyamatot megbízhatóan figyelemmel kísérni sokkal nehezebb.

Nagy előnye a mezőgazdaságnak az is, hogy ott sokkal könnyebben végezhető nagyobb területekre is érvényes kísérletek, mint a tógazdaságokban. Végül nem kisebb előnye az sem, hogy nagy multja mellett a mezőgazdaság a maga óriási területein oly gazdag statisztikai anyaggal bír, aminőről az aránylag ifjú s elenyészően kisebb területeken dolgozó tógazdaságnál szó sem lehet. Pedig ez a két utóbbi dolog az, ami a gyakorlatot a tudományos, elméleti alappal összekötve, a gyakorlatban dolgozóknak biztos irányítást ad.

A tógazdaságoknál bizony ma még sok minden nem $2 \times 2 = 4$, amin a mezőgazdaságban esetleg már régen túlvannak.

Az elmondottak kapcsán éppen arra akarok rámutatni, mennyire nehéz a legfontosabb dolog, a terméseredményt befolyásoló tényezők hatásának megítélése.

Tudjuk, hogy a haltermést nagyon sok s igen különböző jellegű tényező hozza létre. Igyekezzünk azok között valami rendet teremteni, hogy könnyebben áttekinthessük őket, — a mainapság már mindenhol bevezetett, takarmányozással kapcsolatos tógazdálkodást tartva szem előtt. Állapítsuk meg világosan, hogy csakis a haltáplálék fejlesztésére hat s ennek alapján a halhús szaporulatát előmozdító tényezőkről akarunk beszélni.

A vízbentermő, illetőleg az odajutó táplálékot a hal dolgozza fel, mint valami élő gép, halhússá. Nagyon sok függ tehát ennek az élő gépnek a minőségétől is. A jó gép, a jófajta hal jó hatásfokkal dolgozik. De ezt a gépet ma egyformán jónak vehetjük minden tógazdaságban. Az utolsó tíz évben nálunk már valamirevaló üzemben rossz anyagról beszélni alig lehet. Ezzel kapcsolatban kell felemlíteni az üzemvezetést is, de ott is feltételezhetjük, hogy már e téren sem követnek el nagyobb hibákat.

Ha tehát a halanyaggal és üzemvezetéssel nem kell foglalkoznunk, akkor marad a vízbentermő és a vízbe vitt, már kész haltáplálék. Ez utóbbi a *haltakarmány*. Ennek halhústermelő hatását nagy általánosságban állandónak vehetjük s könnyen kiszámíthatjuk. Haltakarmányozásra nálunk általában tengerit, árpát, esetleg rozst használnak; csekélyebb mértékben csillagfürtöt is. Ezeket a terményeket a hal olyanformán értékesíti, mint a melegvérű állatok; amit gyakorlati kísérletek is eléggé igazolnak.

Ami haltáplálék mármost ezenkívül van, azt mind maga a tó termi a szerint, hogy milyen a tó talaja, vize, a növényzete, éghajlata, az időjárás stb. Ezeket a természeti tényezőket egymástól különválasztani alig lehet, hatásukat inkább csak együttesen ítélni lehet meg. Magától értetődőnek tartjuk itt a tógazdaság bizonyos művelését: a tó tükrenek megfelelő mértékű tisztántartását, esetleges trágyázást s így tovább. Ha mármost ezeknek a természeti tényezőknek a hatását vesszük vizsgálat alá, egészen különös jelenségekkel találkozunk.

A terméseredményt egyszerűen úgy kapjuk meg, hogy a kihelyezett hal súlyát levonjuk a lehalászott hal súlyából; beleszámítva természetesen a lehalászott hal súlyába mindenfajta halnak, még a vadhalnak a súlyát is, mert hiszen az is haltáplálékot fogyasztott. Ha az így nyert tiszta hozam súlyából mármost levonjuk a felete-

tett takarmánynak megfelelő halnövekedés súlyát, akkor ami azonfelül marad, már csak a természeti tényezők eredménye. Az egyszerűség kedvéért számítsunk 1 kg halhús előállítására 5 kg takarmányt; ez körülbelül az eddigi kísérletek középértékének felel meg.

Igy, ha pl valamely tógazdaságban a tiszta hozam 1000 q volt és ellettünk 3000 q takarmányt, akkor ennek ötödrésze, vagyis 600 q, mint a takarmányozás következtében előállított halszaporulat jelentkezik és a tógazdaság természetes hozamára csak 400 q marad; ha a tógazdaság éppen 400 kat. hold, akkor 1 kat. hold természetes halhúshozama 1 q-nak adódik.

Ez a szám persze nem fog egyezni teljesen a valósággal; hiszen az 1 : 5 arányszám, amelyet a halhús-képződés és a takarmány mennyisége között felállítottunk, sem egészen pontos, illetőleg biztos.

A valóságos számot megállapítani igazán csak úgy lehetne, ha a tógazdaságokban több kísérleti éven át egyáltalán nem etetnénk. Ilyen áldozatra azonban ma már alig volna kapható valaki. De nincs is rá szükség. Az előbb jelzett módon kiszámított szám is megközelíti annyira a valóságot, mint a német szakemberek „Bonitierung“-ja útján elért szám, amelyet az ő szokott alaposságuk szerint temérdek kérdésre adott feleletekből pontozás útján állapítanak meg. A mi számunk mindenestre szintén jellemző „mutató“ (index)-száma a tógazdaságoknak, amint azt a mellékelt táblázatból kivehetjük.

A tógazdaság		Kat. h.-ként a természetes hozam kg-ban								A szélsőséges értékek közötti különbség
száma	területe k. hold	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	átlag	
		é v b e n								
I	200-300	258	192	183	260	229	232	245	228	44 %
II	300-400	102	100	95	—	80	144	106	104	80 "
III	300-400	110	119	136	116	56	163	168	124	200 "
IV	300-400	111	149	114	130	87	169	135	128	100 "
V	300-400	213	200	230	148	125	218	246	197	90 "
VI	400-500	115	96	146	—	—	—	—	119	50 "
VII	1000-2000	98	63	71	70	76	97	74	78	50 "
VIII	80	100	100	90	—	60	190	119	110	210 "
IX	50	200	201	358	248	202	366	250	261	83 "

Ezt a táblázatot a fent megadott alapon állítottam össze a rendelkezésemre állott gyakorlati adatokból: hat tógazdaságnál 7 esztendőre, egynél 6 esztendőre és egynél 3 esztendőre. A 6 esztendősnél egy esztendőt kénytelen voltam kihagyni, mert ott mesterséges beavatkozás zavarta meg az üzemet; a 3 esztendősnél egyelőre nem volt több adatom, de amint később rátérek, ez a 3 esztendő is igen jellemző. Hozzájuk adtam még külön két egyes tavat; egyik 80 k. hold, a másik 50 k. hold terjedelmű.

A hozamok *átlagszámai* híven jellemzik az egyes tógazdaságokat, illetőleg tavakat. Az I. és V. számú tógazdaságok nagyon jó gazdaságok, mert a természetes halhozamuk kat. holdanként 200 kg körül mozog; jóval gyengébbek a III. IV. és VI. számú tógazdaságok 120—130 kg körüli hozammal; s csak fele olyan jó a II. számú tógazdaság a 100 kg-ot alig meghaladó hozammal, a VII. számúnál pedig ez a hozam 78 kg-ra csökken. Hasonló nagy a különbség a két tó között is; a IX. számú kitűnő a 261 kg átlagával; a VIII. számú félannyit sem hoz.

Jellemzően mutatkozik egyes évek jósága, illetőleg rosszasága is. Ott van pl az 1931. év. Minden tógazdaságnál és tónál is gyengébb a rákövetkező 1932. évnél. (Ez különben tudvalevőleg híres jó év volt!)

Íme tehát hosszabb időre vonatkozó s több helyről származó statisztikai adatoktól semmiképp sem tagadható el, hogy bizonyos irányban jellegzetes képet adnak.

De hogy magyarázzuk az egyes esztendők sokszor oly szélsőséges eltéréseit? Hiszen az utolsó rovat szerint 44—210 %-ig terjedő ingadozások vannak. Egyes részletekre talán találunk magyarázatot, de ahhoz mégis csak sok kell, hogy megkétszereződjék, sőt megháromszorozódjék a természetes hozam, néha egyik esztendőről a másikra. Aztán meg ismét visszazökken a rendes mederbe. A VI. számú tógazdaságnál pl 1929-ben ugyanannyit etettek fel, mint 1928-ban, de a természetes hozam 50 %-kal több volt az előző évinél. Ez a 400 k. holdas tógazdaságnál 200 q halhústöbbletet jelentett, az előző évi 1000 q szaporulattal szemben 1200 q szaporulattal, ami 20 %-os többletet ad. Nyilvánvaló, hogy ilyen tág határú ingadozások között egyes tényezők, pl a trágyázás hatásának megállapítására igen gyenge az alap. Lehet a termés esetleg jobb, de kérdés, vajjon csakugyan a trágyázásnak tudható-e be? S így tovább.

Itt van tehát még az a bizonyos homályos terület, amely a merész vélemények nyilvánításánál óvatosságra int.

Nagyon sokat kell még megtudnunk.

Igen örülnék, ha ennek a kérdésnek itteni felvetése azt eredményezné, hogy minden tógazdaság vezetője csinálna hasonló statisztikát. Meg vagyok győződve róla, hogy éppilyen meglepő eredményeket kap.

De ha sokan csinálják, évről-évre, mégis csak előbbre fogunk jutni s ha nem is érjük el egyhamar azt, hogy a természeti hatótényezőket teljesen kormányozni tudjuk, mégis csak mindig több-több jelenségnek a magyarázatát találjuk majd meg, amit azután hasznunkra fordíthatunk.

Jégi halászat a Balatonon.

Irta: Dr Lukács Károly. (Folytatás.)

Az utolsó 3 lustrum leghatalmasabb zsákmánya mégis az 1925 évi dec. 21-i volt, amikor a három síófoki háló 32 kg nagyharcsán, 185 kg pontyon és 400 kg fogason kívül 175 mázsa keszeget vetett ki a jégre!

Csak az a kár, hogy a fentiekhez fogható remeklése azóta sem volt a síófoki jegi halászoknak, akik pedig büszkéek arra, hogy ők értik legjobban ezt a nagy erőt, kitartást és nem kisebb ügyességet igénylő mesterséget. Pedig hát az alábbi kis visszatekintés az utolsó 15 év jegi halász munkájára arról győz meg bennünket, hogy ezen a téren mégis csak az időjárási viszonyok határozzák meg elsősorban, hogy jó, gyenge, vagy még gyengébb keresete legyen-e a jegi halászoknak: mert ha a jég nem hízik meg elég erősre, vagy túlságos vastagra talál hízni s ha erős széllel, mégpedig keletivel áll be a Balaton, akkor a legnagyobb mesterségbeli tökéletesség sem óvja meg a síófoki halászt a napokig, néha hetekig tartó kenyértelenségtől.

1919/20 telén január 19-én halásztak a fagy beállta előtt utoljára „hígvíz“-en. Utána két teljes hétig úszkált a jég a Balatonon, de összefüggő jégréteg nem tudott képződni, és február 3-án már újra gőzhajó vontatta ki a halászokat. Jégi halászatra tehát nem került a sor!

1920/21-ben szünet nélkül folyt a hígvízi halászat, úgyhogy még csak jeget sem lehetett gyűjteni és budapesti jéggyárakból kellett a halásztelepeket jéggel ellátni.

1921/22 telén már nov. 29-én úszó jégtáblák tették lehetetlenné a vízi halászást. Tíz napig „zajlott“ a

Balaton, dec. 9-én újra gőzhajóval lehetett kimenni, de utána több, mint hat hétig eltartott, amíg halászható jég képződött a keleti medencében. 25 napon át tudtak a jeggen halászni, január 25-től március elsejéig, mégpedig elég szép eredménnyel. A 3 síófoki bokor több ízben jött haza 40—50 q keszeg- és gardafogással, sőt kétszer a 100 q-t is elérte a keszegfogásuk.

Az 1922/23 évi tél rendkívül kedvezőtlenül alakult a jegi halászat szempontjából. December 7-én szűnt meg a hígvízi halászat és 10 napi jégképződés után csak kétszer, 18-án és 19-én vonulhattak ki a jégre, mert 20-án már feltörte a szél a gyenge jégburkot és két hétig újra zajlott a nagy tó. Január 4-e és 17-e között megint hígvízen folyt a halászás. Hirtelen újra fagyosra fordult az idő és egész február 11-ig keserves „se víz, se jég“-állapot uralkodott a Balatonon. Febr. 12-én, 13-án és 19-én megint 3 napi jegi halászat következett, igen gyenge eredményekkel. Tizenegy napig tartott újra, míg a jégkéreg leolvadt a tóról és március 3-án végre újra kezdetét vehette a gőzhajós halászat. Az egész tél 5 jegi halászatát 3 bokornál nem adott több zsákmányt, mint amennyi máskor egy háló jó közepes eredménye szokott lenni.

1923/24 telén dec. 23-án szálltak le a hajókról és már Szilveszter napján jégre tudtak menni a síófokiak. A jegi halászat csekély megszakításokkal március 6-ig volt folytatható 49 napon át. Utána közel 3 hetes szünet következett a jégpusztulás miatt, ép a legnagyobb halkereslet idején, március 24-ig.

1924/25-ben egyáltalán nem került sor a jegi halászatra, mert a jégtakaró nem tudott megerősödni. Dec. 24-én jégzajlás vetett véget a vízi munkának, de 2 hét múlva már újra szabad útja nyílt a gőzhajós vontatásnak. 12 napi hígvízi halászás után újra megkezdődött a jégképződés, és február 8-ig összetett kezekkel nézhettük a Siótorokból a dunaival vetekedő jégzajlást.

1925/26 tele is elég változatossággal szolgált. Dec. 4-én szűnt meg a vízi halászat, melyet ritka gyors jégképződés után már dec. 10-én jegi halászat válthatott fel. Dec. utolsó napjaiban újra olvadni kezdett, minek következtében több, mint három hétig nem szabadott a jégre kivonulni. Január utolsó hetében megint lehetővé vált a jegi munka, amely ilyenformán dec. 10-től jan. 31-ig összesen 22 napon át volt folytatható.

1926/27-ben megint nem képződött olyan erős jégkéreg, amely a jegi halászást lehetővé tette volna. Dec. 24-én szűnt meg a hígvízi halászás s miután a gyenge jeget a viharok minduntalan kidobálták, jan. 13-án már újra hajókkal lehetett kimenni. Ettőlkezdve már nem annyira a jégképződés, mint a sűrűn megújuló viharok okoztak — főleg februárban — kényszerszüneteket a halászásban.

1927/28-ban dec. 17-én kellett a vízi halászatot beszüntetni és 17 napi szünet után, jan. 3-án lehetett csak a hálókat a jégre kivonszolni. A jégkéreg azonban olyan egyenetlen, olyan törékes volt, hogy a febr. 13-ig, 34 napon át erőltetett jegi halászmunka szánalmasan gyenge eredménnyel járt. Keszeg- és nemeshalból együttvéve a három síófoki háló 190 q-t mért be, alig pár mázsával többet, mint amennyit az emlékezetes 1925 évi december *egyetlen* napján (21-én) ugyanennyi bokor hazaszállított.

Az 1928/29-i tél örökké emlékezetes lesz emberöltők óta nem tapasztalt hosszúsága és szigorúsága, meg a jég- és hóréteg vastagsága miatt. Ebben a télben a Balaton-körül munkásnép többet keresett a hólapátolásból, mint a jegi halászatból. Febr. végén a jég már

a 60 cm-es vastagságot is elérte, fölötte pedig 20—30 cm vastagon fektött a hó. Dec. 20-án kellett a hajókat téli állásba vonultatni és nem is lehetett őket a tilalmi

Befejezésül módunkban van már az idei jégi halászat siófoki eredményéről is beszámolni. Amint bevezető sorainkban említettük, ezúttal is aránylag rövid

A jégre kivetett halzsákmány.

idő előtt újra nyílt vízre kivontatni. A január hóban 15, februárban 6 és márciusban 16, összesen 37 napon át hóban-fagyban, megkettőzött, néha háromszoros erővel, sokszor teljesen meddő erőfeszítéssel folyt halászat összes zsákmánya — többnyire négy, később már két, végül csak egy bokortól — 153 q volt, ebből is kerek 90 q keszeg.

1929/30. év telén január 18-ig lehetett a vízen dolgozni: utána gyenge jégképződés és hamaros jégpusztulás akadályozta a termelőmunkát, amely csak febr. 3-án volt újra — hígvízen — megindítható. Jégi halászatra tehát nem került a sor.

1930/31-ben még kedvezőtlenebbül alakult a helyzet. Január 10-től egész március elsejéig, vagyis közel 50 napig tartott a téli állás, a halászat teljes szünetelése a „se jég, se víz“ kenyérpusztító, terméketlen időszakában.

Annál huzamosabb, talán az egész Balatonhalászat történetében legtartósabb volt az 1931/32-i tél jégi halászata! A dec. 16-án beállt fagy által letiltott hígvízi halászatot már 21-én felváltotta a jégi halászat. Senki sem emlékezett még egy ilyen rövid „zajlási“ szünetre! Ettőlkezdve 90 napig takarta be a Balatont olyan jég-réteg, amelyre a halászok is rámehtek ugyan, de — február elejétől kezdve — elég sokfelé támadtak rajta nagyobb repedések és túrolások, minek folytán csak 59 napig, de így is *idáig leghuzamosabban* tudtak rajta dolgozni. A jégi halászati időszak összes halfogása aránylag kevés, mindössze 301 q volt, ennek közel 2/3 része keszeg, ami átlagban napi 5 q zsákmánynak felel meg 2 bokor halásztól.

1932/33-ban jan. közepén kezdett a Balaton befagygni és jan. 24-étől február 14-éig, 15 napon át lehetett a jégen dolgozni. Az eredmény ezúttal is alatta maradt a közepesnek: egy háló napi fogása (134 q összeredmény mellett) cca 4 és fél q hal volt, ebből közel 80% keszeg.

téltlenség után követte a jégi munka a hígvizet. Dec. 12-e és február 15-e között 47 napon át tudtak a jégen dolgozni két és — néhány héten át — három hálóval. Az egész téli 352 q összes bemérésből 73% volt a keszeg, s egy hálóra eső átlagos napi zsákmányul 320 kg vegyes hal adódott.

Halzsákmány tekintetében tehát messze alatta maradt ugyan az idei siófoki jégi halászat a 8 vagy 10 s még inkább a 12 év előttiének, de ha figyelembe vesszük a jégi munka huzamoságát, folytonosságát, a halászkeresetnek — a napi két kiló „vacsorahal“ beszámításával — a folyó napszámot meghaladó mérvét s ha mindehhez még hozzáadjuk a fenti visszatekintésből adódó megállapítást, hogy az utolsó 15 évből 6 télben egyáltalán nem lehetett a jégen halászni: akkor ma, a tavasz küszöbén, már tényekkel megerősítve látjuk azt az — ismertetésünket

A zsákmány osztályozása.

bevezető — állításunkat, hogy az idei tél a Balaton partján az általa nyújtott munkaalkalmak s *elsősorban a jégi halászat révén* minden jótékonyági akciónál többet ért.

A balatoni jégi halászat ugyanis nem csupán a benne résztvevő munkások jelentékeny száma (átlag 250 ember s majdnem kizárólag családossal!), hanem a halzsák-

mány értékesítésében tevékeny „fisér“-ek szerteszedő csapatai útján is hathatósan hozzájárul a parti lakosság életlehetőségeinek megkönnyítéséhez s ezzel nemcsak közgazdasági, hanem szociális tekintetben is megbecsülést érdemlő szerepet tölt be magyar tengerünk környékének életében.

A szövegbe iktatott képek kliséinek nagyobb részét a Természettudományi Társulat, kisebb részét a Földművelésügyi Minisztérium Halászati Ügyosztálya volt szíves kölcsönképpen átengedni. Fogadják érte a szerző hálás köszönetét.

Vége.

Hozzászólás a harcsa legkisebb méretének megszabása és a fenékhorgászás eltiltása kérdéséhez.

A „Halászat“ egyik idei számában olvastam, hogy valamelyik folyóvízi halászati társulat közgyűlésén elhatározta, hogy a fenékhorgászást eltiltását és a harcsa legkisebb méretének megállapítását fogja az illetékes hatóságtól kérelmezni.

Hogy e terv valóra válása esetén milyen nagy veszteség érné a folyóvízi halászbérlőket és a kishalászokat, erre vonatkozólag csak tapasztalt halászmesterek lehet helyes becslőképesége.

Már régebben meg is írtam erről véleményemet, de akkoriban nem küldtem azt be lapunknak. Mivel azonban úgy a ragadozóhalak legkisebb méretének megállapítása, mint a fenékhorgok tilalmazása azóta is komoly tervnek látszik, mostmár szükségesnek tartom, hogy e terv megvalósításának hátrányairól néhány sort írjak.

A hivatásos halászok fenékhorgai az apró halakra még a „sporthalászok“ nyelshorgainál is ártalmatlanabbak. (Tisztelet az igazi sporthalászoknak!)

A tilosban horgászó „sportember“ legtöbbször kishorgot használ és így leginkább kisebb halakat fog. Egyszer pl egy ilyen orvhalászt fogtam el, aki egyszerű gombostűből készült horgával *130 darab ujnyi nagyságú harcsát fogott!*

A hivatásos halászok fenékhorgaira ritkán akad kishal, mert evvel a szerszámmal leginkább csak mély vízben halásznak, ahol a horog mozdulatlanul fekszik, úgy-hogy a kishal leheti róla a csalit a nélkül, hogy ráakadna a meghehetősen *nagy* horogra. Sok helyen más szerszámmal nem is lehet halászni, csak fenékhorggal. Vannak ugyanis a folyókban nagyon mély, tuskós helyek, amelyeket nagy hálóval a tuskók miatt meg sem lehet halászni, s az ilyenek éppen a legjobb halászóhelyek, mert a tuskóknál vannak a halfészkek.

Mindezekből kitűnik, hogy a fenékhorgászást eltiltása nem ajánlatos. Ez a módszer egyébként sok kishalász egyedüli kereseti lehetősége.

Nézetem szerint az lenne a legjobb, ha a fenékhorgászást, mely általánosan elterjedt halfogási mód, továbbra is megengednék, de elrendelnék, hogy úgy ennél, mint a nyeles horgászatnál is, négyesnél kisebb horgot használni tilos legyen. Ilyen rendelet betartása esetén megszűnnék a kishalak korlátlan pusztítása.

A harcsa legkisebb méretének megállapítását és ezen alul fogásának és áruba-bocsátásának eltiltását szintén nem tudom helyeselni. Akik ezt javasolják, nem számolnak azzal, hogy mire a harcsa a természetes vizekben ezt a legkisebb méretet eléri, mennyi más halat (pontyot, süllőt, keszeget) pusztít el. Határozottan merem állítani, hogy a harcsa legkisebb méretének megállapítása sokkal több kárral járna, mint haszonnal.

Bárki fogalmat alkothat magának a harcsa halpusztító kártékonyágáról, ha meggondolja, hogy egy darab

harcsa naponta legalább öt darab halat eszik meg. (Ha a nagy átlagot vesszük, nem férhet ehhez kétség.) Ha egy nemesebb halat és négy keszeget tételezünk fel naponta, akkor is megeszik egy év leforgása alatt 365 nemes halat és 1460 keszeget! Pedig a folyóvízi halász keresetének 70 %-át a keszeg adja! Folyóvizeinkben a harcsa három év alatt nő meg egy kilogrammosra. Egy ilyen harcsa tehát 1095 nemes hal és 4380 keszeg életébe kerül, még e nagyon enyhén vett számítás szerint is.

Hogy ez a számítás valóban nem túloz, erre vonatkozóan azt hiszem elég megemlítenem, hogy bérleti területem, amely jó halívó hely volt, sikerült a harcsaívás is és a pontyívás is. Azonban ősszel, a lehalászásnál csupán harcsát fogtunk. A pontyból egy fikarcnyi sem került a hálóba. Mind megette a harcsa.

Már ezekből is látható, hogy a harcsa rendeltel való védelmezése egyáltalában nem célszerű, hát még ha elgondoljuk, hogy egy harcsa milyen aránytalanul nagy hal elnyelésére képes... Erre 36 év bérlői időmből kiragadott 2 élménnyel veheték leginkább világosságot.

Egyízben halászni voltunk. Hazafelé jövet egy fehér dolgot láttunk ingadozni a víz fodrán. Odaevetünk. Csodálkozással vettük észre, hogy az egy — a farkával felfelé álló — süllő. Mikor beakartuk emelni, észrevetük, hogy feje egy nagy harcsa torkába szorult. Alig mozogtak, de mégis mindkettő élt még. Mikor a harcsa szájából kivettük a süllőt, fölelevenedett mind a két hal. Amint később megmértük őket, azt tapasztaltuk, hogy a harcsa 20 kg-ot, a süllő pedig 3·90 kg-ot nyomott. A szokatlan esetnek az a magyarázata, hogy a harcsa nem tudta egészen elnyelni a nagy süllőt, a torkába szorult, úgyhogy mindkettő elkábult. Egy másik alkalommal fogtam egy 48 kg-os harcsát, amely egy 6 kg-os teljesen eleven pontyot köpött ki magából. Ez úgy volt lehetséges, hogy ugyanabban a percben fogtuk ki a harcsát laptoló hálóval, mikor a pontyot a harcsa elnyelte.

Mindent egybevetve, arra a megállapodásra juthatunk, hogy a fenékhorgászás eltiltásának és a folyóvízi harcsa legkisebb mérete megállapításának gazdasági szempontból semmi haszna sincs, sőt mindkettő káros. Az előbbi a folyóvízi halászokra nézve, az utóbbi a folyóvízi halállományra nézve.

Heincz Frigyes
halászbérlő.

ÚJDONSÁGOK—VEGYESEK.

Gyász eset. † **Kardos György.** Érdemes, régi munkása a balatoni halászatnak dőlt ki a közelmúltban az élők sorából. *Kardos György*, keszthelyi volt halászbérlő abból a nemzedékből való, amelyik a nyolcvanas évek elején Herman Ottó részére mint tapasztalt, szakmájában kitűnően jártas kortárs gyűjtötte az adatokat a magyar tenger halászatának klasszikus rajzához. Már atyja, Kardos Máté is halászbérlője volt a keszthelyi, györki és keresztúri vizeknek. Aránylag fiatalon halt meg, és legidősebb fia, György már a hetvenes évek végén önálló bérlő lett és a nagy család kenyérkeresője. Ő maga sohasem nősült meg. Már bérlő korában is nem csupán az ő balatoni halfogásainak értékesítésével, hanem külföldi halakkal is foglalkozott. Még volgai süllőket is hozatott a hosszú zajlási és tilalmi időszakai halászati szünetek idején. Herman Ottónak ő szolgáltatta az első és legteljesebb gyűjteményét a nyugati Balatonrész vonóvoneveinek, amiért a nagy tudós nyilvánosan, a Természettud. Közlönyben mondott neki köszönetet, abban az emlékezetes cikkében, amelyben az ország halászeit és halgazdáit közreműködésre hívja fel a halászat történetére és néprajzi elemeire vonatkozó gyűjtőmunkájához. A Magyar Halászat Könyvét ajándékba küldte meg Kardosnak vizsonzásul az adatgyűjtésért. Amikor a Balaton halászatának bérletét a részvénytársaság vette át, Kardos György tovább folytatta a halkereskedést, régi külföldi összeköttetéseinek hasznosításával. Rendkívül csekély igényei, közismert szerény életmódja mellett igen kevés haszonra dolgozott, sajátkezüleg végezte mindig a csomagolást, így vevőkörét jól kielégítvén, azt évtizedeken át meg tudta tartani. E sorok írója bécsi halnagykereskedőtől is hallotta

a derék, becsületes Kardos bácsi dicséretét. Családja állítása szerint fekvőbeteg sohasem volt. Magastermetű, igen sovány ember volt, mindig takarosan öltöztetett, fényes-csizmás alakja egy félévszázadon át jellegzetes, népszerű figurája volt a Balaton fővárosa utcáinak. Március 13-án feküdt ágyba szövődményes influenzával és másnap már jobblétre szenderült. Temetésén nagy számban vettek részt a népszerű Kardos bácsi keszthelyi és környékbeli tisztelői. A „Halászat” szerkesztősége kissé megkésve értesült a gyászesetről, de szükségét érzi, hogy a megboldogult emlékének szentelt eme sorokkal rója le a szaktársi megbecsülés adóját a híres keszthelyi halászcéhbeli Kardosok utolsó derék halászivadéka iránt. L. K.

A XVI. Nemzetközi Mezőgazdasági Kongresszus f. évi június hó 13-tól 20-ig tartja üléseit Budapesten, a Tudományos Akadémia összes helyiségeiben. Tógazdáink biztosan tudomással bírnak a kongresszusról, mégis talán nem felesleges, ha néhány szóval megemlékezünk annak működéséről. Részletes felvilágosítást lehet kapni a kongresszusi irodánál, mely a földművelésügyi minisztérium épületében készíti elő a kongresszus munkájának sikerét. Itt lehet tudakozni az utazási kedvezményekről és kirándulásokról, mely utóbbiak mezőgazdaságunk fejlettségét kívánják bemutatni külföldi vendégeinknek.

Az kétségtelen, hogy a világ minden tájáról sereglenek össze a mezőgazdák erre a gyűlésre, hogy bajaikat elpanaszolják, kívánságait elmondják, s hogy ennek alapján a nemzetek közös megbeszéléséből és közvetlen érintkezéséből áldáshozó intézkedések fakadjanak.

A kongresszus felöleli a mezőgazdaság minden ágát és nyolc csoportra osztva, 25 főelőadó közreműködésével veszi tárgyalás alá a mezőgazdaság aktuális kérdéseit. A VI. sz. csoport az állattenyésztés csoportja, melynek egyik alosztálya a halászat, melynek főelőadója Fischer Frigyes min. tanácsos. A többi csoportok a mezőgazdaság egy-egy nagyobb ágát ölelik fel.

Amint értesültünk, a kongresszusra már több mint 1000 külföldi mezőgazda jelentkezett s reméljük, hogy tanácskozásaikkal előbbre viszik a mezőgazdaságnak ugyancsak kátyúba jutott szekerét.

Aki a mezőgazdasági kongresszus tárgyalásain részt kíván venni, annak tagul kell beiratkozni. A tagsági jegy díja 30 P, amelyet a kongresszusi irodánál kell kiváltani.

A kongresszus után a halászati osztály tárgyalásáról mindezenre hírt fogunk adni. F.

A halak tavaszi ivása. Az ideai tavasz egészen rendkívüli hőmérsékleti emelkedéssel kezdődött és régebbi rendesnek mondható tapasztalatokkal ellentétben, már március első felétől kezdődően *majdnem minden visszaesés nélkül* emelkedett a hőmérséklet. Április elején volt némi visszaesés, talajmenti fagyok is előfordultak még, de azután annál erősebben folytatódott a felmelegedés, olyan áprilisi produkálva, aminőre valóban „a legöregebb emberek sem emlékeznek”. Ahogyan a legtöbb tavaszi virágnak megvan a maga ideje, azonképpen a tavaszi ivású halak szaporodási időszakának is. Ezek a természeti jelenségek a hőmérséklet emelkedéséhez igazodnak. Ha a talaj, a levegő, a víz bizonyos hőfokot elér, akkor a virág nyílik, a hal ívik. Az ibolya virágzása a csuka ivásával, a kajszinbaracké a süllőével, a gyöngyvirágé a pontyával egyezik nagyjából s ezek így sorjában rendesen március első felére, április elejére, illetve május elejére esnek, bár — különösen az utóbbi — hosszan el is húzódik gyakorta.

A csuka gyakran jegesvizben kezdi az ivást, olykor már februárban. A süllőnek 9—10 C hőfokú víz kell ehhez. Az ideai hirtelen felmelegedés miatt április végéig úgyszólván minden tavaszi ivású hal leivott már, de csak az állóvizekben. A Dunán április 30-án a márnák, sőt a süllők is, melyeknek fogása előttem történt, telve voltak még ikrával, jeléül annak, hogy a hidegebb, folyó Dunavíz visszatartja az ivartermékek megérését. A balin (ragadozó ön) ivása azonban már régen megtörtént a Dunán is.

Az életfolyamat meggyorsulása legnagyobb mértékben a hőmérséklettől függ. A halak ideai szokatlanul gyors leivása a gyors és állandóan tartó felmelegedés következménye, de éppolyan rendkívüli dolog, mint az, hogy most május 11-én, mikor e sorokat írok, elvirágozott már nemcsak a gyöngyvirág, de még az akác is!

Az ivás a szabad természetes vizekben, megfelelő magas vízállás hiányában ezidén is, mint már évek hosszú sora óta, nem lehet valami nagyon eredményes, sőt valószínű, hogy a szűnni nem akaró szárazság következtében csekély számú utánpótlás lesz halakban. Rossz termésre lehetünk elkészülve ismét, akár a mezőgazdaságban, hacsak valami csoda nem történik hamarosan.

A „Halászat” f. évi áprilisi számában az 1934 márc. 22-én tartott közgyűlés keretében *dr. Vasvári Miklós* előadásával kapcsolatban bemutatott 154 szerezcsenpoloskáról hibásan közölték, hogy feketenyakú vöcsökből kerültek elő, jóllehet két *dankasirály* (*Larus ridibundus*) gyomrából valók. E két sirályt a balatonlellei tógazdaság területén ejtették el és a két gyomortartalom is beszédesen dokumentálja azt, hogy a dankasirály mily nagy rovarirtó tevékenységet fejt ki.

M. kir. Földművelésügyi Miniszter.

37.100/1934

V. B.—2.

Tárgy: Az 1934. évi általános halászati tilalmi idő megállapítása.

Valamennyi vármegye alispánjának, törvényhatósági joggal felruházott város polgármesterének és Budapest székesfőváros polgármesterének.

Értesítem Alispán Polgármester urat, hogy figyelemmel az elmúlt hosszantartó télre és a nehéz gazdasági viszonyokra, az 1925. évi XLIII. t. c. 10. §-ában gyökerező jogomnál fogva az ország összes nyíltvizeire az 1934. évi általános halászati tilalmat megrövidítem és annak tartamát folyó évi május hó 1-től 31-ig terjedő időben állapítom meg.

E rendelkezésem alól kivételt képez a Duna, Dráva, Mura, Ipoly, Tisza (holt Tisza), Feketekörös, Maros folyók országhatárt alkotó szakasza, melyre az általános halászati tilalmat teljes egészében fel függesztem és a Balaton, melyre vonatkozó üzemterv szerű halászati tilalmat a f. évi február hó 28-án kelt 36.586 számú rendelettemmel április hó 16-tól május hó 15-ig terjedő időre helyeztem át.

Felhívom Alispán Polgármester urat, hogy a fentiekről a hatáskörébe tartozó halászati társulatokat, az illetékes főszolgabírákat, valamint a halászat ellenőrzésére hivatott összes közegeket haladéktalanul értesítse.

Budapest, 1934 április 10-én.

A miniszter helyett:

Dr. Mayer
államtitkár.

Külföldi lapszemle.

A német vámemelés hatása az 1933 évben. A múlt év március elejétől kezdve felemelt halvám a bevitelt felére csökkentette. A pontybevitel statisztikájában Jugoszlávia 1357, Oroszország 807, Magyarország 5525 métermázsával szerepel. Legnagyobb bevitel a dán ángolnából volt — 11742 mázsa. Az összes édesvízi hal- és rákbevitel 36295 mázsa az előző évi 71764 mázsával szemben. A magyar bevitelben szerepel még a pontyon kívül 86 mázsa compó és 3 mázsa süllő is. A halvám felemelése után francia, cseh és orosz pontyot már egyáltalán nem vittek be. A német édesvízi halkivitel is csökkent az előző évhez képest 28%-kal. Fischerei Zeitung, febr. 18.

A víz hőfoka és oxigéntartalma. Minél inkább emelkedik a víz hőfoka, annál kevesebb oldott oxigén van benne, viszont a halak oxigénigénye a hőfok emelkedésével növekszik. A hidegebb hőfokú vízben ezért szállítható a hal hosszabb ideig. Szállítás közben még a halürlék és egyéb romlásnak indult anyagok is fogyasztják a víz oxigéntartalmát. Fischerei Zeitung, febr. 18.

Compó-pusztulás ergasilus következtében. Schäperclaus szerint ezen gombostüfej-nagyságú parazitának hátul két tojástartója van, amelyből kikelő lárvák a vízben úszkálnak és nyár közepén főleg a compó, csuka és keszeg kopolyáján rakódik le, több száz, sőt több ezer is. Sch. szerint tógazdaságokban nem fordul elő, csak természetes tavakban. Az utóbbi években bekövetkezett nagymérvű compópusztulás jelenségeit közli két német halászbérlő. A betegség keletkezését arra vezetik vissza, hogy máshelyről hozott ivadék hurcolta be a parazitát, mert azelőtt ily pusztulás nem volt tavakban, most pedig nemcsak a 2 és 3 évvel ezelőtt behelyezett compók, de az 1.5—2 kilós példányok is elpusztultak, és mázsaszámra vetette ki a víz a partra az elhullott halakat. A döglést nagymérvű lesóványodás előzi meg A tóban élő csukák is ergasilussal voltak fertőzve.

Fischerei Zeitung, febr. 25.

Apró halak értékesítése mindig gondot okozott úgy a halásznak, mint a halkereskedőnek. A kis hal a szállítási költségeit nem bírja és tömeges megjelenésével a jobb halfajták árait is nyomja. A kisméretű halak feldolgozásában, értékesítésében Norvégia jár elől jó példával. Németországban — hol a tengerparti halászatokból sok kisméretű tőkehal, az édesvizekből pedig nagymennyiségű compó és veresszárnyú koncér kerül forgalomba, — eddig csak egy Mayer nevű halászmester (a Duna melletti Straubingban) foglalkozott azzal, hogy apró halakból halkolbászt gyártott. Legutóbb egy Stettin-Züllchow-i cég kezdte meg a kishalakat, különösen a tőkehalak feldolgozását, amennyiben halpuddingot, illetve halfricadellát készít belőle. E készítményeket az 1934 évi „Zöld héten” mutatták be. Zsirban kisütve, vagy mártással fogyasztják. Íze jó, 8-10 napig eláll. Ára mázsánként 90-100 P. Jelentős szerepe lesz a munkástáborok, fegyházak, kaszárnyák és nem utolsósorban a kórházak lakóinak táplálásában.

Allgemeine Fischerei Zeitung, No 6.

A halászathoz szükséges hálóanyag igen jelentékeny üzemi költséggel jár, ezért annak tartóssá tétele fontos érdeke a halászoknak. A hálóanyaghoz főleg pamutot és kendert, ritkán lent vagy selymet használnak. A pamut a múlt század hetvenes éve óta talál alkalmazást, amikor a hálókötőgépeket feltalálták. A pamutserje fő termelési helye Észak-Amerika, Egyiptom és Kelet-India, az ára a nyerspamut származási helye szerint változik, de halászhalónak csak a legjobb minőségűt szokták használni és pedig az egyiptomi maccot a finomabb, az amerikai louisianai a nagyobb hálókhoz.

A pamut mellett a kenderanyag mindjobban kiszorul a hálóiparnál, részint az ár, részint gyártási nehézségek miatt. A kender fő termelési helye Dél- és Kelet-Európa, főleg Orosz- és Magyarországon és Itália.

A pamutfonál előnye, hogy könnyebben köthető, majdnem harmadrésze a súlya mint a kendernek, hajlékonyabb és simább. A vízben erősen összehúzódik (7%) és száraz állapotban újra kiterjed.

A hálófonal szilárdságát szakító próbákkal határozzák meg. A szakítás elleni szilárdsága nagyobb a kenderfonálnak, de kevésbé nyúlik mint a pamut, pedig ez a tulajdonság sokszor igen kívánatos, pl. erős áramlású vízben való halászatnál. A vízben való használat után a fonál szilárdsága csökken. A kenderfonál nagy súlya miatt nagyobb hálókra nem alkalmas, különösen iszapos fenekű vizekben. Mitteilungen der Fischerei Vereine, febr. 15.

A hálóanyag konzerválásának nagy fontossága van az üzemi költségek apasztása szempontjából és német nemzeti érdek is, mert a háló nyersanyaga túlnyomórésztben külföldről kerül be (évenként több mint egymillió métermázsza nyers gyapot és azonkívül kb. 50 ezer tonna kender). A halárak a háború előtti állapothoz képest mélyen süllyedtek, a hálóanyag ára pedig emelkedett, az árkiegyenlítés csak a hálókongerválás útján lehetséges. Azután áttekintést ad a cikk arról, hogy külföldön (Hollandia, Amerika, Anglia, a Skandináv államok, Itália stb) mely állandó kísérleti intézmények állnak fenn a hálókonzerválás érdekében.

Fischerei Zeitung, márc. 4.

24 kilós pikkelyes pontyot fogott a múlt év november havában Lietzenben egy német halászbérlő az ottani nagy tóban. A ponty hossza 108 cm, kerülete 78 cm volt. A porosz halkisérleti állomás a beküldött pikkelyből 18—20 évben állapította meg a korát.

Fischerei Zeitung, márc. 11.

A német nádszövet-gyárosok a németországi termelésből készített nádszövetet egy ellenőrző számmal elátott táblácskával szerelik fel, hogy annak eredetét kontrollálni lehessen, mert a kormányrendeletek eltiltják a külföldi építési anyagok használatát oly építkezéseknél, amelyek közpénzen létesülnek.

Fischerei Zeitung, márc. 11.

Silány halárak feljavítása. A halpiacot igen nyomja a sok apró és csekély értékű halfajta nagy tömege (a koncér, keszeg, küsz stb). Ezeket nem kellene nyersen a piacra hozni, hanem ú. n. nemesítési eljárás után kellene áruba bocsátani. Norvégiában több mint húsz gyártelep foglalkozik ezen iparággal s az értéktelen halakból frikadellét, puddingot stb. készítenek. A halak ily feldolgozásánál jelentékeny költséget okoz a pikkely és szálak eltávolítása. Egy stettini német gyár is foglalkozik most már e norvég készítmények előállításával, s a halfrikadellét mázsánként 50 márkáért adja el.

Fischerei Zeitung, márc. 11.

A halászat és vízisport érdekösszeütközése. A német Kammergericht egy vitorlás klub és a halászati társulat közötti pert a halászok javára döntött el és büntetés mellőzésével kimondta, hogy a halászatot akadályozó bolyákat köteles a klub eltávolítani. A vitorlás klub a per folyamán tiltakozott, hogy kártérítést fizessen, vitatta, hogy a halászati jog korlátozhatja a vízfelület szabad használatát és azt állította, hogy a vízisport által a népegészség fejlesztése oly közérdek, amely mellett a magánérdeket szolgáló halászatnak háttérbe kell szorulnia. A bírói döntés kimondja, hogy a bolyák elhelyezése nem közérdek, de ha az lenne is, csak a magánjog sérelme nélkül gyakorolható ily vízhasználat.

Fischerei Zeitung, márc. 18.

A halak meghűlése. A Halászat febr. 15-i száma Nolte cikket közli és hozzáfűzi Wajdowitz idevonatkozó megfigyelését, amely szerint 30 C hőfokú vízből 40 C vízbe való áthelyezésnél sem fordult elő a Hofer által leírt bőrlehamlás, fordított esetben, hideg vízből meleg vízbe való áthelyezésnél sem fordult elő halbetegedés, s szerinte a gyakorlatban 10—15° hirtelen hőfokváltozás egészséges halakra nézve nem káros. Dr. Walter a szerkesztőség részéről saját tapasztalatai alapján megerősíti a fentieket.

Fischerei Zeitung, ápr. 1.

Gumigyűrűs csukát fogtak az Elbának Leitmeritz melletti szakaszán múlt év karácsonya előtt. A csuka hossza 42 cm, súlya 46 deka volt s az orr mögött 14 cm-re 1 1/2 cm széles fehér gumigyűrű volt csaknem 1/2 cm mélyen bevágódva. Valószínű, hogy még ivadék korában került e gyűrű a halra és benőtt a húsból.

Der Deutsche Fischer, ápr. 1.

A pisztrángok furunculosisáról dr. Schäperclaus egy újabb tanulmányát közli. A furunculosis főleg a fejlett egvedeket támadja meg; e fertőző halbetegség baktériumok útján terjed. A nevét onnan kapta, mert kelevényes daganatok támadnak a halon, főleg az izomrostokban, amelyek sötétvörös, vas'ag pépszerű anyagot tartalmaznak és a bőrön átfakadnak. Közli a betegség különböző jeleit, a baktériumvizsgálatot és a védekezést.

Fischerei Zeitung, ápr. 8., 15.

A fajta-átöröklés vizsgálata pontyoknál (dr. Wunder professzor). A korábbi években sok tógazda a beltenyésztés káros következménye ellen azáltal igyekezett védekezni, hogy vérfelfrissítésre máshonnan hozott tenyészanyaggal keresztezett. Ennek az lett a következménye, hogy a legtöbb tógazdaságban nincs is jellegzetesen kialakult fajta. Pl. egyik sziléziai tógazdaság kétszer cseh és egyszer magyar ponttyal keresztezte a galíciai anyagát. A pontyfajták közül az a legjobb, amely a leggyorsabban nő. A közismert lausitzi, galíciai és auschgrundi fajtáknál megállapították a hossz és magasság normális arányát, de ez az arány igen eltérő ugyanazon fajtától származó anyagnál is, mert ha sűrűn van népesítve, vagy kedvezőtlen életfeltételei vannak, akkor a hal jobban megnyúlik. Így Auschgrundban, ahol a jól kezelt tavakban már két év alatt piaci anyagot lehet termelni, a pontyok époly magashatúak, mint Magyarországon, ahol a kitűnő klíma és jól irányított tógazdaságok fejlesztették a kiváló fajtát. Viszont a Németországba Franciaországba bevitt galíciai fajta ott a sűrű népesítés miatt elkorcsosult. A ponty formájáról megállapíthatjuk, hogy az gyorsan vagy lassan nőtt-e, de azt már nem, hogy ezt a fajta-, vagy az életkörülmények okozták-e? Egyik jel lenne a pikkely, mert elméletileg azt tartják, hogy a pikkelyes ellenállóbb. A vizsgálatok eredménye azonban nem egyöntetű, mert éppen itt is előfordulhatnak különböző fajtakeveredések.

Fischerei Zeitung, ápr. 22.

Hallépcsők megfigyelése. A bajor viziművek hallépcsőinél, főleg a dunai „Kachlet“-duzzasztónál megfigyeléseket végeztek. Ezek szerint egy olyan jól elhelyezett hallépcsőn, amely minden vízállásnál lehetővé teszi a hal mozgását és elegendő víz áramlik át rajta, óránként 7000 drb hal is vándorol át. A vándorlás áprilistól augusztusig tart és a déli órákban a legintenzívebb. A halak közt minden fajta képviselve volt. A megfigyelést haljelöléssel is összekapcsolták, hogy a halvándorlás terjedelme megállapítható legyen.

Fischerei Zeitung, ápr. 22.

Új halfajta Svájcban. A Limmat folyó wettingeri szakaszán tartózkodók már régebben észrevették, hogy a víz közelében a partokon csúszás által okozott különös zaj veri fel az éjszaka csendjét. Az egyik éjjeliőrnek végre sikerült a titkot lelepleznie, amennyiben egyik hajnalon észrevette, hogy egy nagy csapat hal-szerű állat vándorol a parton a víz felé és ott eltűnik. Szerencsére azonban sikerült három példányt agyonütnie, melyeket másnap tudományos vizsgálatnak vetettek alá. A vizsgálat eredménye megdöbbentő volt. Megállapították, hogy az elejtett halak a márnák fajához tartoznak, csakhogy szervezetükben mélyreható változások mentek végbe. A mellűszók megvastagodtak és megizmosodtak és a végeiken 5—5 karom fejlődött ki, melyek segítségével még a fákra is felmászhattak. A kopolyúk mögött primitív tüdő fejlődött, ami viszont lehetővé tette, hogy hosszabb időt a szárazon töltsenek. Úgy látszik, egy átmeneti lény nyomára jöttek rá, mely úgy a vízben, mint a levegőn megélhet. Valószínűnek tartják, hogy ezen új halfaj létrejöttét a Limmat folyó nagy szennyeztsége okozta, mely körülmény kényszerítette a halakat, hogy oxigénhiányukat, melyet a vízben már nem fedezhettek, a szárazon próbálják beszerezni.

A különös felfedezés halászati körökben nagy meglepetést váltott ki. Megnyugtatónkra csak az szolgálhat, hogy e cikk az áprilisi számban látott napvilágot, és írójá Prof. dr. S. Ch. Windler, magyarán: Svindler. Schweizerische Fischerei Zeitung.

TÁRSULATOK—EGYESÜLETEK.

A Marosvízi Halászati Társulat f. évi március hó 8-án Makón tartotta közgyűlését, melyen Kotsis István elnökölt.

Ringenbach Gyula igazgató évi jelentésében a társulat 1933 évi számadásait és a társulat működését ismertette. Az 1933 évi zárszámadás 4490.68 P bevételt, 2526.86 P kiadást és 2463.82 P maradványt mutatott fel. Az 1934 évi költségelőirányzatot a közgyűlés 6378.82 P bevétel, 2609.99 P kiadás és 3768.83 P maradvánnyal elfogadta. Foglalkozott a közgyűlés még a társulati üzemi terv módosításával és a halállomány fokozása érdekében kéméleti terek és mesterséges halvívó és ivadéknevelő telepek létesítése céljából alkalmas helyek felkutatását is elhatározta.

Az Alcsiszigeti Halászati Társulat f. évi április hó 28-án Szolnokon tartotta közgyűlését, melyen Geiger Jenő elnökölt.

A közgyűlés, mely régi tisztikarát közfelkiáltással újra megválasztotta, Boros József halászbérlő haszonbérmeésklési kérése felett is határozott, amennyiben tekintettel a méltánylandó körülményekre, 1934 év folyamára jelentékeny bérmérséklést adott. H.

A Miskolcvidéki Sajóvízi Halászati Társulat f. évi április hó 20-án tartotta meg Miskolcon évi rendes közgyűlését, melyen gr. Haller József elnököl.

Az elnöki megnyitó után elhangzó igazgatói jelentésből jölesően cseng ki az a remény, hogy a társulat vezetősége által, a Sajó-vízfolyás vízszennyezésének megszüntetése ügyében indított, széles alapokra fektetett akció eredményre fog vezetni és hogy a folyó halállományát minduntalan veszélyeztető mérgező szennyvizek megszüntetésével a Sajó halászata is a nyugodt fejlődés útjára térhet.

Az 1933/34 évi zárszámadás és az 1934/35 évi költségelő-irányzat jóváhagyása, valamint a haszonberek felhasználására vonatkozó határozathozatal után foglalkozott a közgyűlés a társulat 8 üzemszakaszának árverés útján való bérbeadásával. A társulat a halállomány erősítése szempontjából az árverési feltételekben kötelező halasítást írt elő, megállapítván minden szakaszra azt a pontyivadék és süllőikra mennyiséget, mely az illető szakasz halállományának biztosítására elegendő és melynek beszerzési árát a bérlet minden évben előre, a társulat pénztárába tartozik befizetni. A halasítást a társulat végzi.

Ezen intézkedés bevezetésével sikerült a társulatnak az egyes üzemszakaszok bérösszegeit értéküknek megfelelően előre arányosítani. A II—VIII. számú üzemszakaszok bérbeadását a közgyűlés jóváhagyta, az I. szakaszra vonatkozóan azonban, elégtelen ajánlat következtében, új árverés megtartását határozta el.

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő Rt. és a Zimmer Ferenc halkereskedelmi Rt.-től nyert értesítés szerint április hó folyamán a nagybani halárak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvízi élőponty	{ nagy	0:90—1:00 P
	{ közép	0:90—1:00 "
	{ kicsi	0:75—0:90 "
Édesvízi jegeltponty	...	0:30—0:80 "
Balatoni fogassüllő	{ I. oszt.	4:50 — "
	{ II. "	3:20 — "
	{ III. és IV. "	2:00—2:20 "
Egyéb süllő	{ I. oszt.	3:60—4:00 "
	{ II. "	2:60—2:80 "
	{ III. és IV. "	1:30—2:00 "
Harcsa (jegelt)	{ nagy, vágó	2:60 — "
	{ közép	2:60 — "
	{ kicsi	1:00—1:80 "
Csuka	...	— — "
Compó	...	0:70 — "
Márna	...	0:60—0:80 "
Kárász	...	0:70 — "
Őn	...	0:50—0:80 "
Balatoni keszeg	...	0:40 — "

Forgalom vontatott, irányzat lanyha.

A lap kiadásáért felelős: Dr Unger Emil.

HALBIZOMÁNYI ÉS HALÉRTÉKESÍTŐ R.-T. HALNAGYKERESKEDÉS BUDAPEST

Telep és iroda: Elárusítóhely:
IX., Csarnok tér 5. IX., Közp. vásárcsarnok.
Központi iroda: V., József tér. 8. T.: Aut. 809-22.
TELEFÓNSZÁM: NAPPAL: ÉJJEL: SZÁLL. OSZT.:
AUT. 856-36 AUT. 591-22. AUT. 687-16.
LEVÉLCÍM: BUDAPEST 4., POSTAFIÓK 271.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok r. t. kezelésében levő tógazdaságokból elsődrendű gyorsnövésű cseh, bajor egy- és kétnyaras pontyokat, anyapontyokat s minden más tenyészhalat, megtermékenyített fogassüllő-ikrát, valamint etetési üzemre berendezett tógazdaságok részére különféle haltakarmányt.

MAGYAR TÓGAZDASÁGOK R.-T.

BUDAPEST, V., JÓZSEF TÉR 8.

TELEFÓN: AUTOMATA 809—21. SZ.

LEVÉLCÍM: BUDAPEST 4., POSTAFIÓK 271.

Több mint 6000 kat. hold terjedelmű tógazdaságaiból szállít tenyésztésre

nemestörzsű egy és kétnyaras pontyot, pontyanyákat, harcsa-, fogassüllő-ivadékat és fogassüllő-ikrát a következő helyekről: Balatonföldvár, Bia, Bicske, Gelej, Hortobágy, Iszkaszentgyörgy, Mike, Nagyláng, Őrspuszta, Pellérd, Sárd, Sáregres, Sárszentmiklós, Somogy-szentmiklós, Szabadbattyán, Tápiai-szeccső, Tüsképusztáról és Varászlóról.

BARTA LIPÓTNÉ HALKERESKEDŐ

IRODA: AUT. 850-71
TELEFÓN:
ÜZLET: AUT. 855-84

Budapest, IX. ker.
KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

ZIMMER FERENC Halkereskedelmi Rt.

Veszünk és eladunk
bármily mennyiségű
élő- és jegelthalat.

Telefonszámok:

Központi vásárcsarnok: Aut. 854—48.
Fióküzlet: V., József tér Aut. 816—79.
Iroda: VIII., Horánszky u. 19. J. 335—39.

Budapest, Közp. Vásárcsarnok.

HALÁSZ-HÁLÓ

puha inslég és kötél, hálófonal, parafa alatt-ság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

ÁDÁM MIKSA
RT.-NÁL BUDAPEST

Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6-7. T.: Aut. 843-10.

..... A Ferenc József hid és Erzsébethid között

Fióküzlet: VII., Thököly út 16. szám. T.: József 361-71.

..... A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt